

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633
213 130 7621
213 130 7628**

Email: koinouvouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 01 -12- 2022
Αρ. Πρωτ.: 265

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:
1. Υπουργό Παιδείας
& Θρησκευμάτων
2. Υπουργό Εργασίας
& Κοινωνικών Υποθέσεων
5. Βουλευτή: κ. Κων. Χήτα
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 51/04-10-2022

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 51/04-10-2022 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο βουλευτής κ. Κων. Χήτας, με θέμα: «Ανάγκη πάταξης της παιδικής εργαλειοποίησης και εκμετάλλευσης με σκοπό τη λήψη επιδομάτων από την Πολιτεία», η οποία μας διαβιβάστηκε με το κοινοποιηθέν σε εμάς έγγραφο με Αρ. Πρωτ. 1319Ε/04.11.2022 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, θέτουμε υπόψη σας κατά λόγο αρμοδιότητας τα εξής:

Απόλυτη προτεραιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης αποτελεί η πάταξη της παιδικής εκμετάλλευσης, η καταπολέμηση της παιδικής βίας και κακοποίησης, αλλά και η άμεση πρόσβαση των παιδιών στην δικαιοσύνη.

Στην κατεύθυνση αυτή, το Υπουργείο μας, με συνεχείς δράσεις και σχεδιασμούς έχει προχωρήσει στη δημιουργία ενός αυξημένου προστατευτικού πλαισίου για τα παιδιά.

Ειδικότερα:

Επισημαίνεται ως άξιο αναφοράς ότι στον φετινό πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ, στον τομέα της δικαιοσύνης (EU Justice Scoreboard), η Ελλάδα σημείωσε τη μεγαλύτερη πρόοδο σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη και πλέον βρίσκεται στις πρώτες θέσεις σε όλους τους σχετικούς με τη φιλικότητα του συστήματος δικαιοσύνης προς τα παιδιά δείκτες. Η συγκεκριμένη επίδοση αποκτά μεγαλύτερη σημασία δεδομένου ότι ο πίνακας του 2022 παρέχει μια βαθύτερη ανάλυση των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν ένα σύστημα δικαιοσύνης φιλικό προς τα παιδιά.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει ενεργά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο του υπό διαμόρφωση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών πρωτοβουλία που ανακοινώθηκε από τον Πρωθυπουργό στις 24/11/2021. Το σχέδιο βασίζεται στις αρχές της διεθνούς Σύμβασης Lanzarote του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών ενάντια στην σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση (που έχει ήδη κυρωθεί από το Ελληνικό κοινοβούλιο από το 2008, ν. 3727/2008) και στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών για την περίοδο 2020-2025. Οι δράσεις περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Σχέδιο Δράσης του Υπουργείου για το Έτος 2022 (βλ. Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής).

Υλοποιείται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το οποίο αφορά την περίοδο 2021-2023. Αποτελεί μία ολοκληρωμένη οριζόντια στρατηγική για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και έχει άξονες προτεραιότητας μεταξύ άλλων μία δικαιοσύνη φιλική προς τα παιδιά.

Επίσης το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετείχε στην αναληφθείσα από το Συμβούλιο της Ευρώπης πρωτοβουλία με θέμα «Διαβούλευση με παιδιά στη διαδικασία οικοδόμησης ενός νέου Συμβουλίου της Ευρώπης με θέμα: Στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού (2022-2027)» με στόχο την ενίσχυση της ισότιμης συμμετοχής των παιδιών στη λήψη αποφάσεων με βάση το άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Παιδιά από την Ελλάδα προσέθεσαν τη δική τους οπτική και πρότειναν λύσεις με στόχο, μέσα από τη διαδικασία αυτή, να αντικατοπτριστούν στη Στρατηγική του Συμβουλίου οι πραγματικές ανάγκες και προσδοκίες τους και να διασφαλιστεί η ισότιμη μεταχείρισή τους. Η συνεισφορά της χώρας μας εστίασε στις εμπειρίες, τις απόψεις και τις ιδέες των παιδιών σε σχέση με την ποινική δικαιοσύνη των ανηλίκων. Αναφορικά με την επιλογή των παιδιών, αξίζει να σημειωθεί πως επελέγησαν παιδιά λαμβάνοντας υπόψη εκείνα τα κριτήρια που θα οδηγούσαν στη συγκρότηση ισορροπημένων ομάδων διαβούλευσης παιδιών (πχ. εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ των φύλων και εκπροσώπηση διαφόρων κατηγοριών παιδιών, ορισμένα από τα οποία σπάνια ακούγονται, όπως παιδιά με αναπηρίες ή παιδιά που βιώνουν πολλαπλές διακρίσεις). Με αυτόν τον τρόπο, η διαδικασία διαβούλευσης για τα παιδιά αντικατόπρισε τις πραγματικές ανάγκες και προσδοκίες της νέας στρατηγικής, ενημερώνοντας και καθοδηγώντας έτσι το Συμβούλιο Υπουργών. Η νέα στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης, στην οποία η Ελλάδα συνέβαλε μέσω της συμμετοχής της στη διαδικασία διαβούλευσης, παρουσιάστηκε στη Ρώμη τον Απρίλιο του 2022 στο πλαίσιο Συνεδρίου Υψηλού Επιπέδου.

Με σκοπό την ενίσχυση του προστατευτικού πλαισίου για τα παιδιά τέθηκε σε λειτουργία το «Σπίτι του Παιδιού» στην Αθήνα. Μετά από ενέργειες, συνεχείς παρεμβάσεις, πρωτοβουλίες και

διαρκή συνεργασία με άλλους φορείς αντιμετωπίστηκαν οι πρακτικές δυσχέρειες και τον Δεκέμβριο του 2021 τέθηκε για πρώτη φορά σε λειτουργία το Αυτοτελές Γραφείο Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων - «Σπίτι του Παιδιού» στην Αθήνα, ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος στον οποίο λαμβάνει χώρα παρουσία ειδικά εκπαιδευμένου ψυχολόγου ή παιδοψυχιάτρου η εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος σε ιδιαιτέρως ειδεχθή εγκλήματα όπως τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας αξιοπρέπειας. Η λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων - «Σπίτι του Παιδιού» επιτρέπει τη διεξαγωγή της κατάθεσης-εξέτασης ανήλικων θυμάτων στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με συνέπεια η ακρόαση των παιδιών να γίνεται σε φιλικό προς αυτά περιβάλλον, ώστε να αποφεύγεται η δευτερογενής θυματοποίηση κατά την ποινική διαδικασία, να γίνεται βέλτιστη απονομή της δικαιοσύνης, να μην υποβάλλεται το παιδί σε πολλαπλές ακροαματικές διαδικασίες και εν τέλει οι ποινικές διαδικασίες να ανταποκρίνονται πλήρως στις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών.

Υπήρξε στενή συνεργασία του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τη UNICEF στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης πολιτικών για την προώθηση της φιλικής στα παιδιά δικαιοσύνης. Τον Μάρτιο του 2021 προστέθηκε στη Σύνοψη του Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού εκπρόσωπος του UNICEF Greece Country Office, ώστε να μπορέσει ο μηχανισμός να επωφεληθεί από την πλούσια εμπειρία και τεχνογνωσία της UNICEF κατά τον σχεδιασμό, την κατάρτιση και υλοποίηση τόσο του τρέχοντος όσο και των μελλοντικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Επιπλέον, υπήρξε συνάντηση με τον Σύμβουλο του Περιφερειακού Γραφείου για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία και συζητήθηκαν ζητήματα που άπτονται της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης καθώς και τρόπους μελλοντικής συνεργασίας. Στην παρούσα φάση, το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ολοκληρώσει τις διαβουλεύσεις του με τη UNICEF για το προτεινόμενο Σχέδιο Εργασίας 2022 - 2023 μεταξύ της UNICEF και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, στο οποίο δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ισότιμη και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση των παιδιών στη δικαιοσύνη, στην αποτελεσματική προστασία όλων των παιδιών από όλες τις μορφές βίας, κακοποίησης, παραμέλησης και εκμετάλλευσης, στη βελτιωμένη πρόσβαση σε ισότιμες, επαρκείς, βιώσιμες υπηρεσίες παιδικής προστασίας, εναλλακτικής φροντίδας, και ένα φιλικό προς τα παιδιά σύστημα δικαιοσύνης.

Ακόμα υπήρξαν πρωτοβουλίες σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών για την υλοποίηση εντός του 2022 διεπιστημονικών σεμιναρίων για τη φιλική στα παιδιά δικαιοσύνη και τα δικαιώματα των παιδιών θυμάτων εγκληματικών πράξεων που θα βασίζονται στις κατευθυντήριες οδηγίες του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

Στις 5 και 6 Μαΐου 2022 έλαβε χώρα στην ΕΣΔι επιμορφωτικό σεμινάριο με θέμα «Χάρτης θεμελιωδών Δικαιωμάτων – Δικαιώματα του παιδιού – Φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη». Το σεμινάριο περιελάμβανε εξαιρετικά σημαντικές θεματικές μεταξύ των οποίων: τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρία μετά την κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού καθώς και βιοματικά εργαστήρια και πρακτικά ζητήματα της «Φιλική δικαιοσύνη προς τα παιδιά στην έννομη τάξη». Οι παραπάνω σύγχρονες θεματικές προσεγγίζουν τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο με νομική αρτιότητα, πληρότητα και διεπιστημονικότητα τη φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, κάτι που αποκτά ιδιαίτερη σημασία αν ληφθεί υπόψη πως οι δικαστικοί λειτουργοί αποτελούν τον βασικό παράγοντα μέσα από τον οποίο διέρχεται η εφαρμογή της νομοθεσίας.

Στο νέο νομικό πλαίσιο για την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών (ν. 4871/2021) και συγκεκριμένα στο θεματολόγιο των προγραμμάτων υποχρεωτικής επιμόρφωσης των δικαστικών λειτουργών προστέθηκαν τα δικαιώματα ανηλίκων και αρχές της φιλικής στα παιδιά δικαιοσύνης. Τα σεμινάρια αυτά είναι υποχρεωτικά και για πρώτη φορά οι αρχές της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης αποτελούν κομμάτι της πάγιας επιμόρφωσης των δικαστικών λειτουργών (η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αποτυπώνεται και στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Κράτος Δικαίου για το 2022).

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετείχε επίσης στο έργο Justice Closer to children and their families που χρηματοδοτείται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει στο consortium ως εταίρος. Μέσα από ένα σύνολο ολοκληρωμένων δραστηριοτήτων και υιοθετώντας μια συμμετοχική προσέγγιση, το JUST CLOSER στοχεύει στην προώθηση και ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών στις ποινικές διαδικασίες, ξεκινώντας από τις πραγματικές πρακτικές καθώς και από την άμεση εμπειρία των παιδιών. Το JUST CLOSER ανταποκρίνεται στην προτεραιότητα 1 της σχετικής πρόσκλησης, δεδομένου ότι συμβάλλει στην αποτελεσματική και συνεκτική εφαρμογή του ποινικού δικαίου της ΕΕ, εστιάζοντας στην πρακτική εφαρμογή της οδηγίας 2016/800 σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Το consortium αποτελείται από 6 εταίρους από 4 χώρες της ΕΕ (Ιταλία, Ελλάδα, Ολλανδία, Ισπανία), εκ των οποίων 2 είναι οργανώσεις βάσης που εργάζονται άμεσα με παιδιά και νέους που έρχονται σε επαφή με το σύστημα δικαιοσύνης ανηλίκων στην Ιταλία και την Ολλανδία, 3 είναι ακαδημαϊκά ιδρύματα στη Γένοβα, το Άμστερνταμ και τη Βαλένθια και 1 είναι εθνική αρχή, το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας.

Προστέθηκε (μετά από πρόταση προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής) στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων ύλης σχετικής με τα ανθρώπινα δικαιώματα με έμφαση στα δικαιώματα του παιδιού. Οι σχετικές θεματικές ενότητες (ενδεικτικά αναφέρονται το Σύνταγμα της Ελλάδος,

η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τα δύο Πρωτόκολλα για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., η ενημέρωση για τους εθνικούς φορείς στους οποίους μπορούν να προσφύγουν τα παιδιά για λήψη συμβουλών και βοήθειας) θα ενισχυθούν και θα επιτονιστούν στο περιεχόμενο σπουδών και τη διδακτέα ύλη των Προγραμμάτων Σπουδών και συγκεκριμένα των γνωστικών αντικειμένων της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, καθώς και της Οικιακής Οικονομίας Γυμνασίου.»

Συνεργαστήκαμε με την Ομάδα Δικαιωμάτων του Παιδιού του Οργανισμού «Χαμόγελο του Παιδιού» για τη συζήτηση προτάσεων πάνω στις θεματικές της σεξουαλικής κακοποίησης, της ενδοοικογενειακής βίας και του ρατσισμού και την ενεργό συμμετοχή της ομάδας στη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αρκετές από τις προτάσεις τους υιοθετήθηκαν τόσο στο πλαίσιο των τροποποιήσεων στον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας όσο και στο πλαίσιο διαμόρφωσης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του παιδιού.

Γίνεται αντιληπτό, λοιπόν, πως το Υπουργείο Δικαιοσύνης μέσα από τις παραπάνω συνεχείς δράσεις και πρωτοβουλίες στοχεύει στην ενίσχυση του ισχύοντος προστατευτικού πλαισίου για τα παιδιά καθώς και στην ανεμπόδιστη και ίση πρόσβαση όλων των παιδιών σε μία φιλική προς αυτά δικαιοσύνη.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου
Γαβριέλα Σαρρή
κ.α.α
Η αρμόδια υπάλληλος
Μαρία Νούλα

Αριθμός σελίδων εγγράφου: 5
Αριθμός σελίδων συνημμένων: 0
Σύνολο σελίδων: 5